Horváth Péter

Kutyaszótár

Cincili szerint a világ

CS

mint *csoda*

Csodák márpedig nincsenek, közölte Péter, amikor elmondtam neki, mi történt egy este az Üllői és a Szentkirályi sarkán düledező telefonfülkében. A fülke kalapján csálé vaskereszt áll, amiből Gabi szerint régen két drót jött ki, az egyik a telefoné, a másik az áramé, amivel este világított. Mára mindent kiloptak belőle, üvegtábláit is kiszerelték, csak vascsontváza maradt a sarkon.

Esti pisilésre mentük a sötét Szentkirályi utcán, közel a házfalak tövéhez, mert szemerkélt az eső. Gabi noszogatott, essünk már túl rajta, mert nem hozott esernyőt, és ronggyá fog ázni, de én még nem kaptam ingert, mert az eső elmossa a szagokat, illatnyomok nélkül pedig nem tudok pisilni. (Nemhogy kutyagumit.) Szerettem volna beszagolni a járda mellett parkoló autók alá, ahol még száraz volt az úttest, de Gabi nem engedett.

– Siessünk, Cincili! Ne csámborogj! – szólt rám. – A fogklinika árkádja alatt majd, vagy a sarki telefonfülkében...

Megtorpant.

Száz méterre lehettünk a saroktól.

– Nézd! – kiáltotta.

Az Üllői út fölött sistergő fénygömb ereszkedett alá a fekete égből.

– Hullócsillag! – mondta. – Kívánj valamit gyorsan!

Hirtelenjében semmi nem jutott eszembe.

De nem csillag volt (azaz a légkörben felizzó meteorit, ahogy Péter tanította), mert ez lassan, imbolyogva ereszkedett, fénye kékre váltott, és nem hunyt ki akkor se, amikor landolt a sarkon.

– Futás, Cincili! Nézzük meg, mi ez!

A telefonfülke világított, mire odaértünk.

Egy kék angyal tollászkodott benne.

– Ez a nyolcadik kerület? – kérdezte, amikor meglátott minket.

A döbbenettől Gabi nem tudott felelni.

– Ez! – vakkantottam.

– Egy íróhoz kellene eljutnom, az Üllői tizennégybe, de nem működik a faggyúmirigyem, és a tollaim átáztak.

Kisangyal volt, akkorka, mint egy hatéves gyerek, de az arca ráncos és öreg.

– Gondoltam, megtelefonálom neki az üzenetet – vakaródzott –, de ebben az átkozott fülkében nincs telefon, hogy a csuda vigye el!

Ahogy kimondta, a fülke vasváza eltűnt.

– Vissza! – kiáltotta.

A fülke ismét ott volt.

Gabi csak hápogott, mint aki nem hisz a szemének.

– Hogy hívják az írót? – kérdeztem.

Az angyal papírfecnit húzott elő a hóna alól.

– Valamilyen Péter – olvasta róla. – Nem látom tisztán, mert elázott a tinta.

– Mi az üzenet?

– Lópikula, cintányér! – felelte az angyal.

– Nekem elmondhatod! Én az ő kutyája vagyok.

– Én meg a felesége – szólalt meg Gabi.

Mondott volna mást is, de az angyal letromfolta.

– Azt bárki mondhatja. – Csöpögött az orra. – Meg fogok fázni ebben a fránya esőben! – prüszkölt. – Ennek a fülkének a teteje is lukas, hogy a csuda vi...

– Ki ne mondd! – ugattam.

– Kösz! – biccentett. – Rendes kutya vagy.

– Igyekszem – feleltem. – Péter szerint az igyekezet a legfontosabb.

– Na, igen – mélázott. – Épp erről van itt nagyba' szó.

– Nagyon buta vicc ez – szólalt meg Gabi –, akárhogy csinálja.

– Mi soha nem viccelünk, lányom! – mordult rá az angyal. – A fentiüzenetek fele se tréfa. Megjegyzem, rád is vonatkozik.

– Micsoda?

– Micsoda, micsoda... – morogta az angyal. – Na, mégis micsoda?

– Hát az üzenet! – ugattam. – Ugye?

– Nem érek rá itt tovább locsogni veletek. A végén még tüdőcsúcsom lesz ebben a hidegben.

– Nekem meg sürgősen kakálnom kellene – mondtam.

– Szar ügy – felelte.

– Na, jó – mondta Gabi –, elég ebből a hülyeségből. Gyere, Cincili! – Húzta volna a pórázomat, de az angyal rápillantott, és ő nem tudott moccanni. Csak a szája mozgott, mintha beszélt volna, de hang nem jött ki belőle.

– Ne haragudj rá! – kértem az angyalt. – Add vissza a hangját!

– Anélkül is tudom, mit mondana.

– Honnan tudod? – ámultam.

– Mind egyformák vagytok ti, hitetlenek.

– Gabi nem hitetlen! – ellenkeztem. – Hisz a szellemekben és a rekar... rein...

– Mindegy – legyintett az angyal –, nem érdekes.

Verdesni kezdett a szárnyaival (vagy szárnyával, mert páros testrész), mint a zsombói telekszomszédunk ordibáló japánkakasa, mikor átbújtam a kerítés alatt, hogy elhallgattassam. Neki sikerült fölröppenni a kútkávára, ahol nem értem el, az angyal viszont egy centire se emelkedett fel.

– Hiába – toporgott –, ilyen átázott szárnnyal nem jutnék a Gellért hegynél feljebb.

– Én is csak odáig szoktam – mondtam neki. – Álmomban, persze.

– Á, szóval te vagy az a röpdöső kutya, aki a sirályokat meg a villamost bámulja!

– Ezt meg honnan tudod? Talán látod az álmokat?

– Naná, hogy látom. Ez a legkevesebb.

Egyik ámulatból a másikba estem.

(Gabi meg csak állt ott, szoborrá meredve.)

– Akkor Péter álmát is kellett már látnod! Ő a Fiumei út fölött szokott repülni az üldözői elől.

– Épp ezért keresem. A röpdöséssel nem kell már igyekeznie, mert többé nem üldözi senki.

– Miért?

– Mert elmúlt.

– Hogy-hogy elmúlt? – rémültem meg.

– Amiket írogat. Nem aktuális. Elmúlt, lejárt, passzé. Senkit nem érdekel. Úgyhogy nem kell félnetek jó lesz.

– Mi lesz jó?

– Húzódj arrébb, muszáj allövetet.

– Mi az az allövet? – hátráltam.

Válasz helyett akkorát szellentett, hogy gödör támadt a helyén, ő meg sisteregve eltűnt a fekete fellegek felett. Az allövet szagától olyan andungom lett, hogy előbb hosszan pisiltem, aztán akkora kutyagumi tekergett elő belőlem, amire még Cézár, a kerület legnagyobb kanja is büszke lett volna.

– Ez igen! – szólalt meg Gabi. – Ügyes vagy, Cincili!

Mielőtt elővehette volna a kakászacskómat, két hátsó lábammal földet kapartam a gödörre, hogy ne kelljen a csomagolással bajlódnia, mert az eső már szakadt.

Hazáig szaladtunk.

A kapu alatt kiráztam szőrömből a vizet.

– Te mondod el neki, vagy én meséljem el? – kérdeztem.

– Micsodát?

– Éppen, hogy a csodát, ami velünk esett.

– Az eső esett, Füge, és nem velünk, hanem ránk. Azt hittem ennyit már tanultál a gazdádtól szótárírás közben.

– Oké – bólintottam –, akkor én mondom el.

Otthon töviről-hegyiről elmeséltem Péternek mindent.

Na, akkor mondta, hogy:

– Csodák márpedig nincsenek.

De többé nem repült álmában.

Pontosabban repült, bár nem üldözte senki.

– Rájöttem valamire – mondta egy reggeli sétánk alkalmával. – Szerintem miattad nem kergetnek már.

– Mert mióta én diktálok neked, jobbakat írsz, mint azelőtt?

– Nem hinném, hogy ez az oka! – nevetett. – Hanem azt biztosan megtudták, hogy olyan társkutyám van, aki megvédene, ha rám támadnának. Mióta ilyen nagy és erős lettél, senkitől se félek.

Így is jó, gondoltam, hiszen ez volt az üzenet lényege.

Í

mint *írni* és *íz*

Írni hosszú ível szoktunk, még ha röviden is. Péter szerint jót tesz a könyvünknek, ha némelyik szócikkünk rövid.

– Nem csak az írás tartalma fontos, de a formája is! – okított. – Jó, ha egy-egy fejezetünk üdítően kurta. Ritmust és jó ízt ad a könyvnek.

– Nekem mindegy az íz – mondtam. – Az illat fontosabb.

– Oké – felelte –, akkor ebből elég is ennyi.

LY

mint *lyuk*

Én gyakran ások gödröt, bár igazából lyukat szeretnék, hogy átlássak rajta a Föld túloldalára.

– Ez nagyon jól hangzik, Füge, de nem igaz. Azért ásol gödröt, hogy belefeküdj, ha meleged van, mert a lyukban hűvös a föld.

– A gödör az nem lyuk!

– A Föld pedig nem lapos, hanem gömbölyű. És ha mégis lyukat ásnál bele, nem a túloldalát látnád, hanem a nagy semmit.

– Azt mondtad, a semmit nem lehet látni.

– Mondd, miért okoskodsz te mindig?

– Mert igyekszem még okosabbnak lenni.

– Ne azon igyekezz! Az elégségesnél nem kell többet tudni.

– Mi az elégséges?

– Aminél nem vágyunk többre.

– Én vágyok! – mondtam. – Te nem?

A szemünk is olyan, mint egy lyuk, amin néha át lehet látni, hogy igaz vagy nem igaz, amit a szájunkkal mondunk.

Belenéztem neki.

– Nekem már benőtt a fejem lágya – mondta. – Beletörődtem, hogy nem tudom a világot jobb hellyé tenni, és hogy nem értek mindent, amit fel tudok fogni. Végre neked is benőhetne a fejed lágya. Két és fél éves vagy! Örülj, aminek lehet. Ne törődj mással.

– Na, ez is egy lyuk – mondtam.

– Mi féle lyuk, te istenverése?

– A világ szőttesén – feleltem.

– Hülye vagy te – mondta –, csak nem forogsz.

Belenéztem akkor megint a szemébe.

(Közelről, hosszan.)

Szomorú volt a pillantása.

M

mint *minap, munka* és *művészet*

Minap Péter azt mondta, a színészet is munka, amiért a színészek fizetést kapnak.

– A fizetés pénzt jelent – magyarázta. – Pénzért mindent kapni.

– Eszet is? – kérdeztem.

– Azt nem! – nevetett.

– Bátorságot? Jószívűséget?

– Azt sem.

– Boldogságot?

– Ennivalót, Füge. Kutyakaját, kutyakabátot, bútort, lakást, nyaralást.

– És akinek nincs pénze?

– A nem tud semmit venni. Ezért kell dolgoznia mindenkinek.

– Én nem dolgozom.

– Mert kutya vagy.

– Vannak munkakutyák, a téren hallottam. Vakvezetők, nyomozók, embermentők meg szánhúzók is. Azt én is tudnék. Szánkót húzni.

– Te író vagy, Füge. Írótárs. Társíró.

– Mégse keresek pénzt.

– Én se! Legalábbis nem azzal, amivel szeretnék. Tudod, vannak munkák, amiket akkor is örömmel csinálunk, ha nem kapunk érte fizetést.

És vannak olyanok, amikért kapunk, bár nem sok örömmel járnak. De azokat is muszáj elvégezni, hogy pénzt keressünk velük.

– Szóval azt mondod, hogy a színészet is munka?

– És néha művészet.

– Mint a regényírás?

– Sajnos a regényírás sem mindig művészet. Vannak rossz regények, Füge, csapnivaló képek, érdektelen szobrok, és létezik gyönge muzsika is. De sajnos nem tudjuk előre, még alkotás közben sem, hogy amin dolgozunk, mivé sikeredik.

– Hogy rossz művészet lesz-e?

– Rossz művészet nem létezik. Ami rossz, az nem művészet.

– És azt ki dönti el, hogy mi a jó és mi a rossz?

– Ez a legnehezebb kérdések egyike. Nem is értem, hogy juthat eszedbe.

– Mert buta vagyok, azért.

– Nem vagy buta, Csucsu. A buták semmit nem kérdeznek. Főleg nem olyanokat, mint te.

– Szóval?

– Hogy mi a művészi és mi nem, arról mindenki mást gondol, öregem. Még maga az idő sem tud ebben dönteni.

– Azért, mert relatív?

– Minden relatív, Füge! Az én kedvenc festőim például sok éven át alkottak úgy, hogy amit festettek, az senkinek se tetszett. Aztán másik sínre váltott az idő villamosa, és a fél világ még most is odavan a képeikért. Ugyanakkor a világ másik fele sose hallott róluk harangozni, így nem is jelent a számukra semmit. Mondok még egy példát, ami megvilágítja a kérdés nehézségét. Ott a nagy diófa a zsombói kertben.

– Az egy szép fa – mondtam.

– Szép, mert a természetben minden szép, ami van, mert az élet teljességét hordozza, és a teljesség megérinti a szívünket, talán jobbá is tesz minket annál, mint amilyenek vagyunk. Talán ez a művészet lényege is, Füge. Hogy jobbak leszünk tőle.

– Jobban tudunk futni?

– Igen, Füge, ha nem is gyorsabban, de jobban.

– Ezt nem értem.

– Én se, de ahogy már mondtam neked egyszer...

– ... nem kell mindent érteni – feleltem, bár nem voltam biztos abban, hogy igaza van. Én igenis mindent érteni akarok, és már sok mindent értek is! Kivéve egy valamit. Jó ez a mi kis életünk, de néha úgy érzem, mintha valami mégis hiányozna. Nem tudom mi az, de rá fogok jönni.